

NEMZETI FEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

PIACFELÜGYELETI ÉS UTASJOGI FŐOSZTÁLY
VASÚTI IGAZGATÁSI SZERV

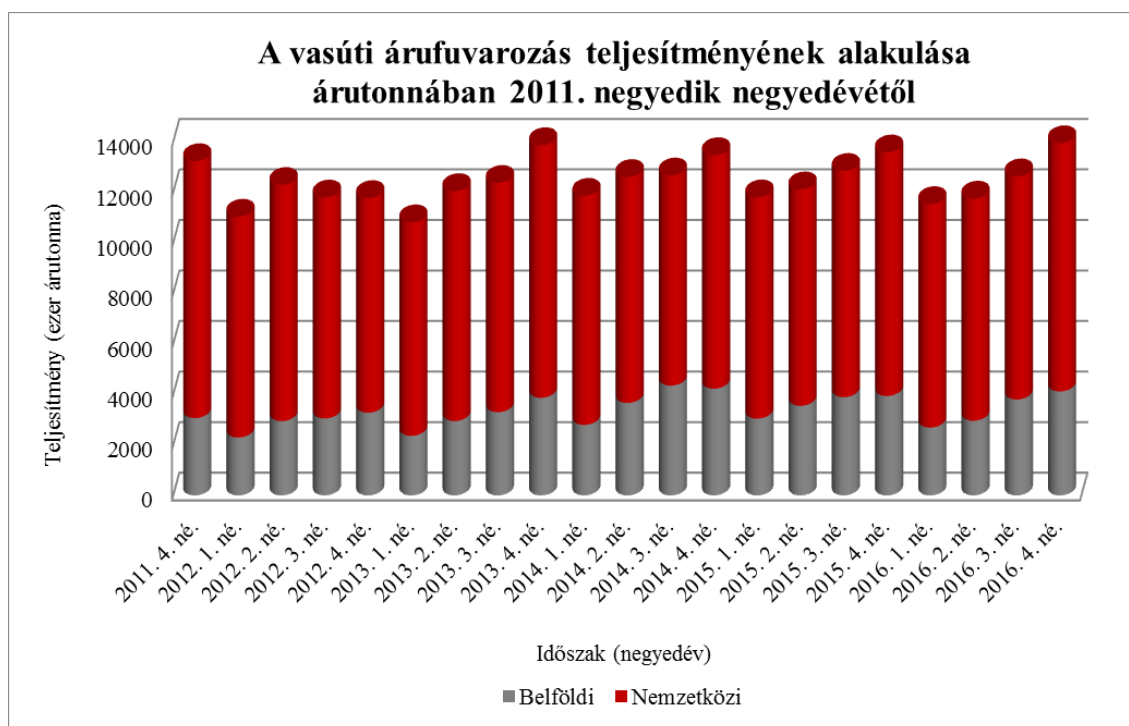
Piaci jelentés
2016. év

Vasúti árufuvarozás

A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján a **vasúti árufuvarozás teljesítménye 2016-ban** 50 407 ezer árutonnát és 10 528 millió árutonna-kilométert tett ki. A vasúton szállított áruk tömege 0,6%-kal maradt el a 2015. évitől, míg az árutonna-kilométerben mért vasúti szállítási teljesítmények 5,2%-kal voltak magasabbak 2015 egészét tekintve, mint egy évvel korábban. Belföldi forgalomban a vasút szállítási teljesítménye 13 558 ezer árutonna, illetve 1 578 millió árutonna-kilométer volt. Mindez az egy évvel korábbinál 5,9%-kal alacsonyabb árutonna-teljesítményt, illetve 11,5%-kal kisebb árutonna-kilométerben mért szállítási teljesítményt jelent. Nemzetközi forgalomban 36 489 ezer tonna (az egy évvel korábbinál 1,6%-kal több) tömegű árut szállítottak vasúton, 8 949 millió árutonna-kilométert (a 2015 egész évihez viszonyítva 8,8%-kal nagyobb teljesítményt) teljesítve.

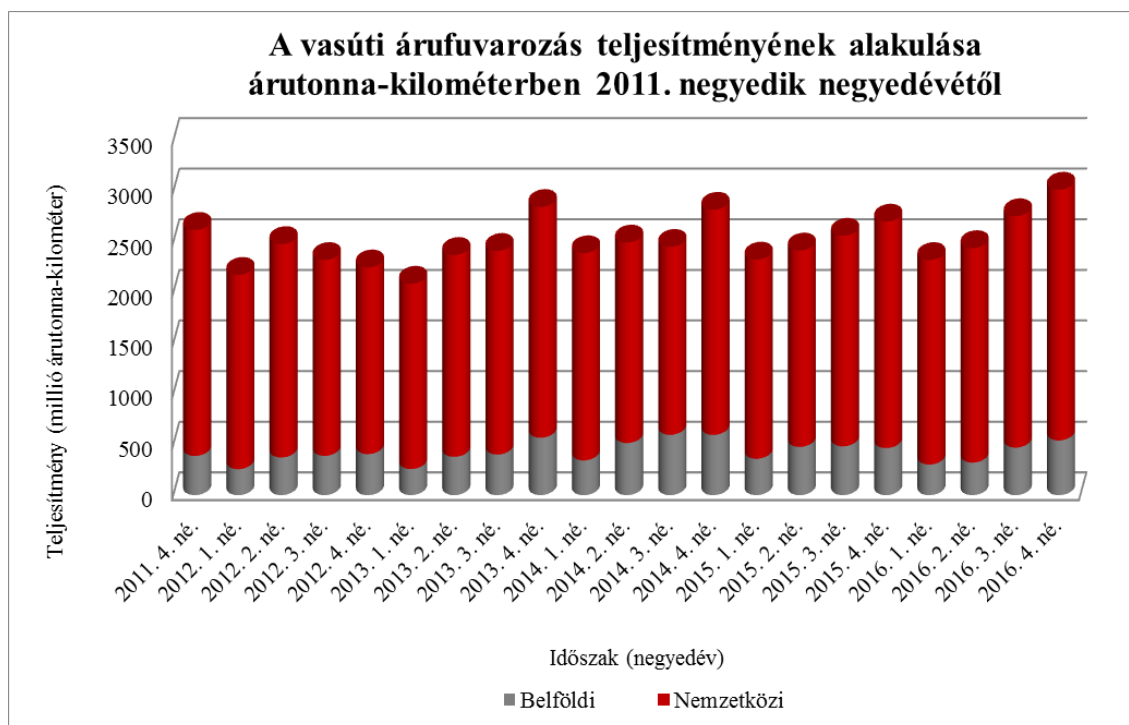
A **2016. év negyedik negyedében** 14 027 ezer tonna, az egy évvel korábbinál 3,3%-kal több tömegű árut fuvaroztak vasúton, ami 3 061 millió árutonna-kilométert, a 2015 negyedik negyedévinél 13,3%-kal nagyobb teljesítményt jelentett. A belföldi vasúti árufuvarozási teljesítmények 4 126 ezer tonnát és 533 millió árutonna-kilométert, az egy évvel korábbinál 4,9%-kal, illetve 14,4%-kal többet tettek ki. Nemzetközi forgalomban a vasúton szállított áruk tömege 9 901 ezer tonna volt, az egy évvel korábbinál 2,7%-kal több, az árutonna-kilométerben mért teljesítmény pedig 13,0%-kal 2 528 millió árutonna-kilométerre emelkedett.

A vasúti árufuvarozási teljesítmények alakulása 2011 negyedik negyedétől kezdve árutonnában az 1. ábrán, árutonna-kilométerben pedig a 2. ábrán látható.

1. ábra

Forrás: KSH

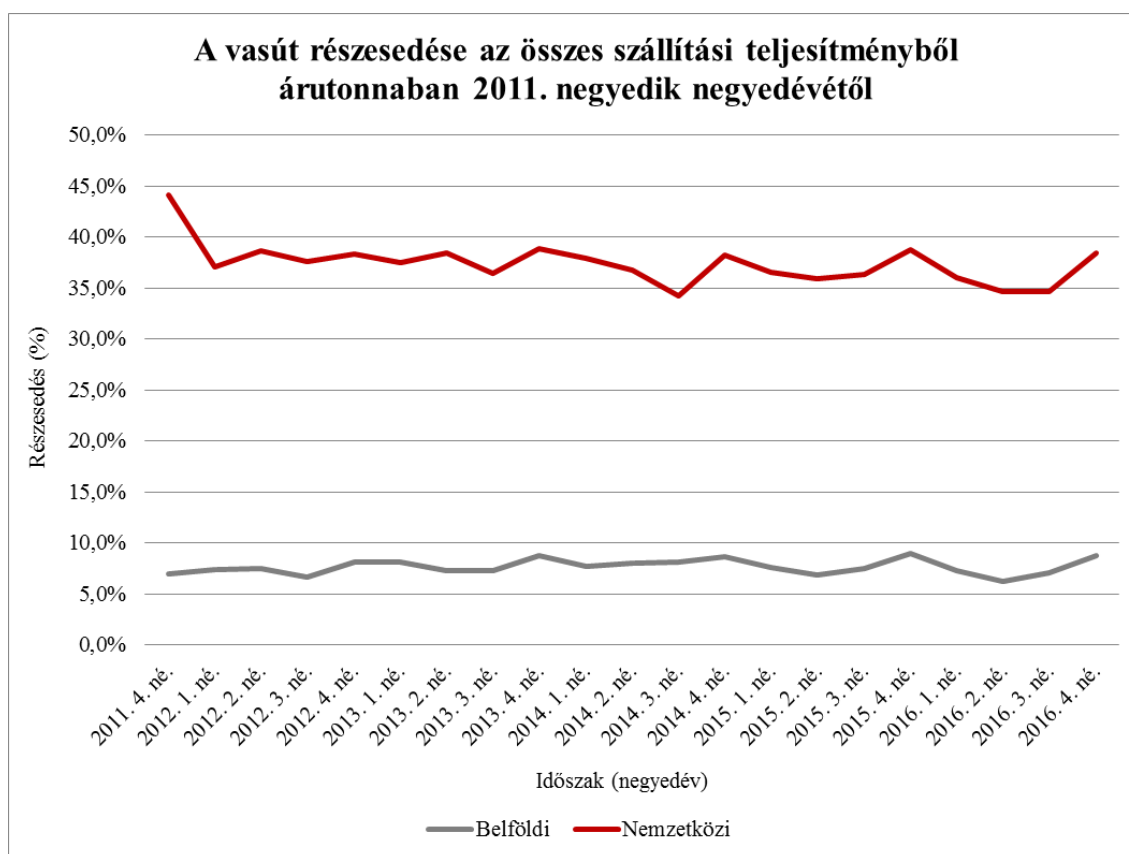

2. ábra

Forrás: KSH

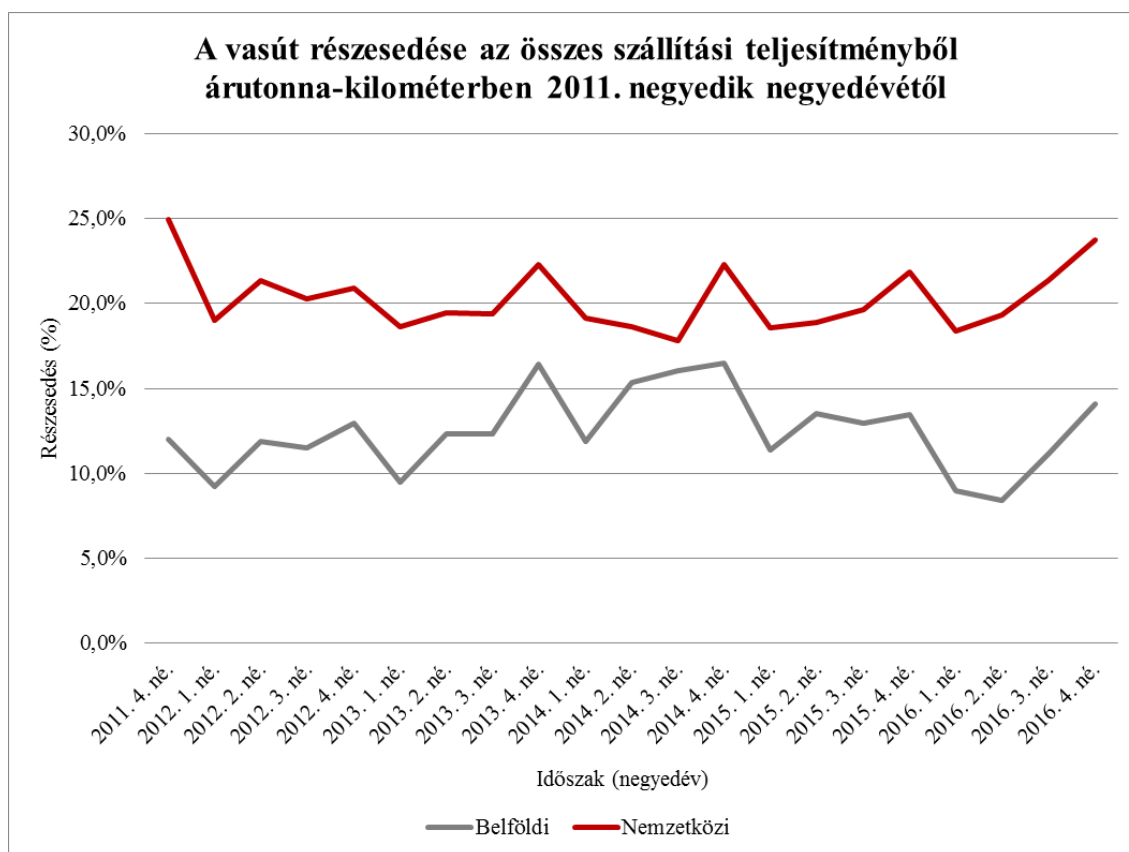
A vasút összes szállítási teljesítményből való részesedése 2016-ban árutonnában számolva 17,5%, az egy évvel korábbinál 0,2 százalékponttal alacsonyabb volt, míg az árutonna-kilométerben mért érték 18,0%-ott tett ki, mely megegyezik az egy évvel korábbi értékkel. **Belföldi forgalomban** a vasúti árufuvarozás részesedése árutonnában 7,4% (mely 0,3 százalékponttal alacsonyabb, mint az egy évvel korábbi adat), árutonna-kilométerben pedig 10,4% volt (mely 2,5 százalékponttal alacsonyabb, mint egy évvel korábban). A **nemzetközi forgalom** esetében az összes árutömeg 36,0%-át szállították vasúton (mely 0,9 százalékpontos csökkenést jelent az egy évvel korábbi adathoz képest), az árutonna-kilométerben mért vasúti részesedés pedig 20,7% volt (mely 0,9 százalékpontos növekedést jelent).

A vasút részesedését az összes áru fuvarozási teljesítményen belül 2011 negyedik negyedétől kezdődően – negyedéves bontásban – árutonnában a 3. ábra, árutonna-kilométerben a 4. ábra mutatja.

3. ábra

Forrás: KSH, NFM Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

4. ábra

Forrás: KSH, NFM Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

2016-ban a vasúti igazgatási szerv **kettő országos árutovábbítási működési engedélyt vont vissza**. Így 2016. december 31-én – a tizenhárom külföldi székhelyű, EGT-hatályú működési engedéllyel rendelkező és a vasúti igazgatási szervnél vasúti áru fuvarozási tevékenység végzésére irányuló szándékát jelző vasúti társasággal együtt – **48 vasúti társaság** rendelkezett az országos vasúti pályahálózaton történő árutovábbításra feljogosító működési engedéllyel.

A **piaci koncentrációt mérő Herfindahl-Hirschman-index értéke** 2016-ban a vasúti társaságok által a Vasúti Igazgatási Szerv számára szolgáltatott adatok alapján az árbevételt tekintve 5 162, teljesített vonatkilométerek alapján számolva 3 330, a teljesített árutonna-kilométerek esetében 3 542 volt, amelyek továbbra is a közepes koncentrációt jeleznek.

Vasúti személyszállítás

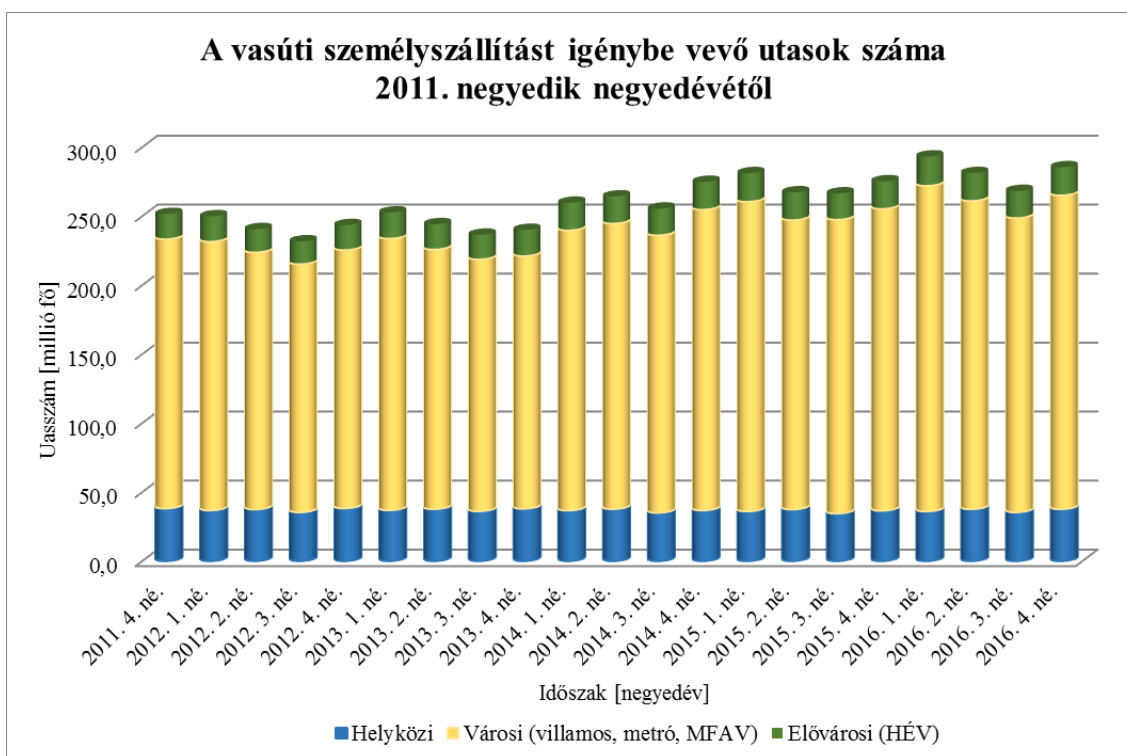
A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint **2016-ban a helyközi vasúti személyszállítási** teljesítmények 145,9 millió utasfőt és 7 618 millió utaskilométert tettek ki. A teljesítmények utasfőben 1,0%-kal, utaskilométerben pedig 0,1%-kal voltak magasabbak, mint egy évvel korábban. Belföldön 143,3 millió fő, nemzetközi forgalomban 2,6 millió fő utazott vonattal. Ezen adatok az egy évvel korábbiakhoz képest 1,0%-kal magasabb, illetve 6,9%-kal alacsonyabb értéket mutatnak. Az utaskilométerben mért teljesítmények belföldi forgalomban 7 272 millió utaskilométert, nemzetközi forgalomban 346 millió utaskilométert tettek ki. Az előbbi adat 0,5%-os növekedést, az utóbbi 6,8%-os csökkenést jelent az egy évvel korábbi értékhez képest.

A 2016. év negyedik negyedében 36,9 millió fő, az egy évvel korábbinál 1,2%-kal több utas utazott vonattal, 1 921 millió, az egy évvel korábbinál 1,6%-kal több utaskilométert teljesítve. Ugyanebben az időszakban belföldön 36,2 millió fő (az egy évvel korábbinál 0,8 %-kal több) utas választotta a vasutat, összesen 1 828 millió (a 2015. negyedik negyedévinél 0,8%-kal több utaskilométert realizálva. Nemzetközi forgalomban 2016 negyedik negyedében 736 ezer fő, az egy évvel korábbinál 20,8%-kal több utas utazott vonattal, 18,6%-kal több, azaz 93 millió utaskilométert teljesítve.

A városi vasúti személyszállításban (villamoson, metrón és földalattin) 2016 folyamán a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 900,2 millió utast szállítottak, 3 063 millió utaskilométert teljesítve. Ez az első esetben 3,9 %-os, a második esetben pedig 3,7%-os növekedésnek felel meg 2015-höz viszonyítva. **2016 negyedik negyedében** a városi vasúti személyszállítást 227,4 millió fő vette igénybe, 772 millió utaskilométert teljesítve. Ez az előbbi adat tekintetében 3,9 %-os, az utóbbi adat esetében pedig 3,5%-os növekedést jelent a 2015. október-decemberi időszakhoz képest.

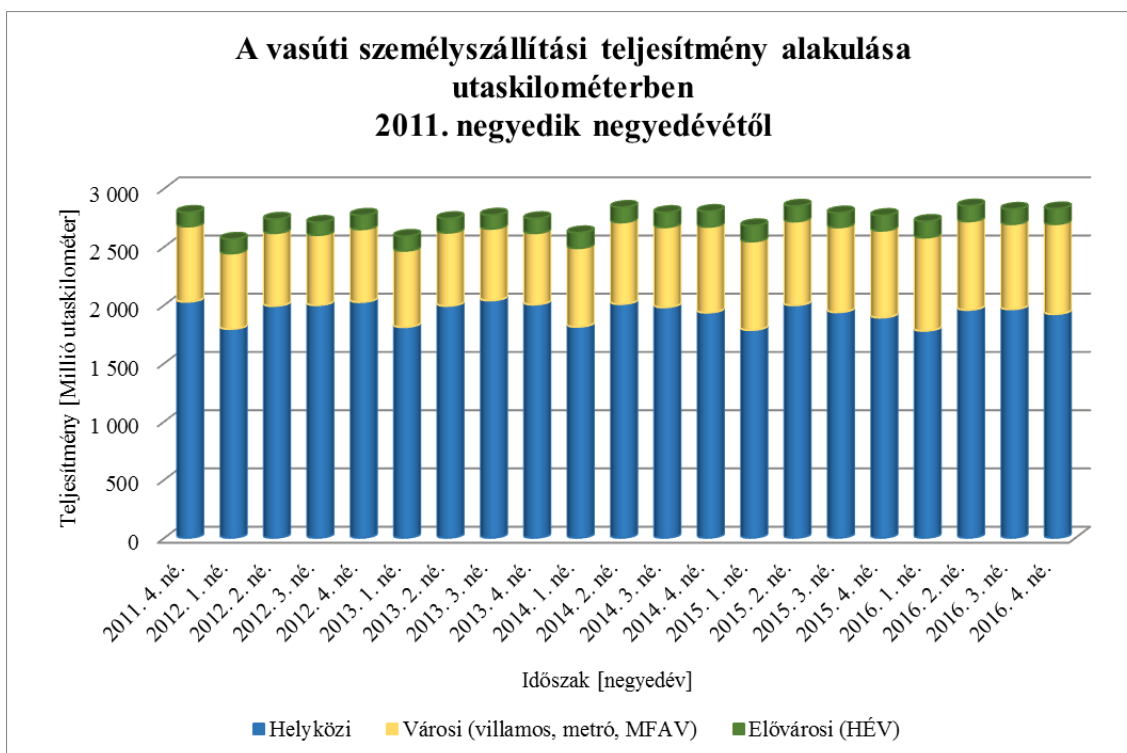
Az elővárosi vasutat (HÉV-et) 2016-ban 81,0 millió, az egy évvel korábbinál 1,9%-kal több utas vette igénybe, 537 millió, a 2015. évinél 1,6%-kal több utaskilométert teljesítve. A HÉV-vel utazók száma 2016 októbere és decembere között 20,1 millió fő volt, 2015 azonos időszakának adatánál 1,1%-kal több. A HÉV szállítási teljesítménye ugyanebben az időszakban 133 millió utaskilométert tett ki, amely 0,5%-kal magasabb, mint az egy évvel korábbi érték.

A vasúti személyszállítási teljesítmények alakulását 2011 negyedik negyedétől kezdődően utasfőben az 5. ábra, utaskilométerben a 6. ábra mutatja.

5. ábra

Forrás: KSH

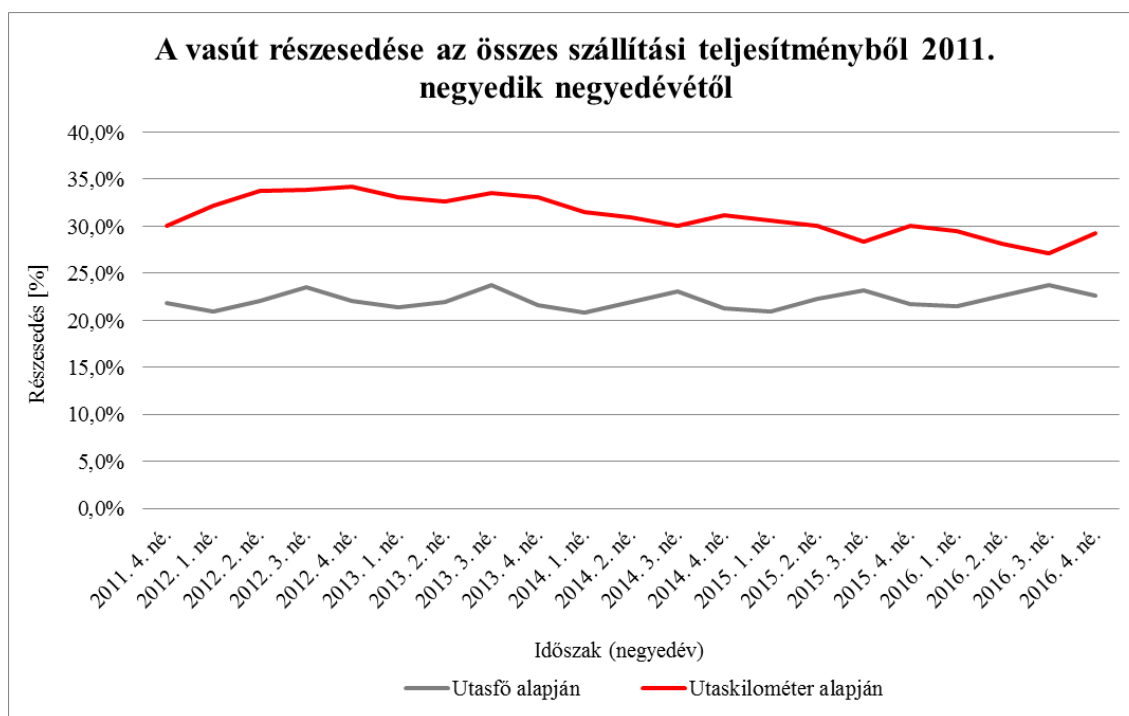

6. ábra

Forrás: KSH

A vasút részesedése a helyközi személyszállításon belül a 2016. évet tekintve utasfőben mérve 22,5%-ot, utaskilométerben számolva pedig 28,5%-ot tett ki. Egy évvel korábban ezen mutatók értéke 22,2%, illetve 29,7% volt. Belföldön az összes helyközi utas 22,4%-a választotta utazásához a vasutat (szemben az egy évvel korábbi 22,0%-kal), és az összes helyközi személyszállítási utaskilométer-teljesítmény 38,3%-a (2015-ben 38,2%-a) realizálódott vasúton. Nemzetközi forgalomban az összes utas 27,9%-a utazott vonattal, ami az utaskilométerben mért teljesítmények 4,5%-át jelentette (szemben az egy évvel korábbi 31,8%-kal, illetve 5,6%-kal).

A 7. ábra bemutatja a vasút helyközi személyszállításon belüli részesedésének alakulását 2011. negyedik negyedétől kezdve.

7. ábra

Forrás: KSH, NFM Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

A **vasúti személyszállítási piac szerkezetét** illetően jelentős változás a 2016. évet tekintve továbbra sem volt tapasztalható: a **Herfindahl-Hirschman-index értéke** az árbevételt tekintve 7 280, a megtett vonatkilométer esetében 8 830, a teljesített utaskilométerek vonatkozásában pedig 9 339 volt, mely továbbra is erős piaci koncentrációt jelez.

Vasúti pályahálózat

A vállalkozó vasúti társaságok adatszolgáltatása alapján a magyarországi országos vasúti pályahálózatokon a társaságok vonatai összesen 102,3 millió kilométert tettek meg, ennek 82,0%-át a személyszállító vonatok realizálták.

A 2016. évben az **országos vasúti pályahálózat működtetéséből** származó összesített nettó árbevétel - az e tevékenységet végző GYSEV Zrt.-t és MÁV Zrt.-t összesítve tekintve - 146,8 milliárd forintot tett ki, mely 2,9 milliárd forinttal maradt el a 2015. évitől. A nettó árbevétel meghatározó hányada a hálózat-hozzáférési díjakból áll, ez az összeg a 2016. évben 129,8 milliárd forintnak felelt meg, mely 3,9 milliárd forinttal kevesebb a 2015. évi értéknél. Az állam által nyújtott pályaműködtetési költségtérítés és támogatás a 2016. évben összesen 48,4 milliárd forintot tett ki, mely 0,9 milliárd forinttal több a 2015. évi összegnél. Az állami költségtérítés összesen 42,2 milliárd forintot tett ki, mely a 2015. évi összeghez viszonyítva 0,8 milliárd forintos emelkedésnek felel meg, míg az állami támogatás összege a 2016. évben 6,2 milliárd forint volt, mely a 2015. évi adatot 0,1 milliárd forinttal haladja meg. A vasúti közlekedés versenyképességének növelése érdekében a 2016. évben folytatódott a vasúti pályahálózat korszerűsítése. A megrendelő által biztosított felújítási költségtérítés összege 2016-ban több mint 26,6 milliárd forintot tett ki, mely 1,2 milliárd forinttal alacsonyabb a 2015. évi értéknél.

Vasúti munkavállalók

A vállalkozó vasúti társaságok által szolgáltatott adatok alapján a vasúti ágazatban dolgozók száma Magyarországon a 2016. év végén 19,7 ezer fő volt. A dolgozók 8,1%-a a 30 év alatti, 54,6%-a a 30 és 50 év közötti, míg 37,3%-a az 50 év feletti korcsoportba tartozott. A nemek szerinti bontást vizsgálva megállapítható, hogy a női dolgozók aránya közel egynegyed (24,6%). Az alkalmazott mozdonyvezetők száma 3,7 ezer fő volt, melynek 4,2%-a 30 év alatti, 55,9%-a 30-50 év közötti és 39,9%-a 50 évnél idősebb. A női mozdonyvezetők a teljes mozdonyvezetői létszám egy ezrelékét tették csupán ki. A teljes személyi állomány 96,6%-a határozatlan idejű szerződéssel került foglalkoztatásra.